

Vid kanten av Gropen

- Sid 11 -

*Turister är här
undrar nog vad det här är
vänder nog och svär*

Dikt och bild av
Marie Hallén,
Helen Lundgren och
Doris Johansson

*Gällivare
blommar*

- Sid 2 -

*Nytt liv på
landsbygden*

- Sid 3 -

*Tommys
fisketips*

- Sid 4-5 -

*Ungdomar
får jobb*

- Sid10 -

Kommunens trädgårdsarbetare har bråda dagar under juni med att plantera ut 27 000 blommor.

Foto : Lars Sundvall

Gällivare blommor !

27 000 blommor planteras ut varje sommar i Gällivares parker. Det är ett hårt arbete som ligger bakom utplanteringen av blommor. Men det är dock resultatet som räknas när de vackra blommorna syns i våra parker. Den här sommaren blir det också extra fint i Svanparken i Malmberget.

Swan Carlssons fontän är en verklig raritet i Svanparken.

Foto : Lars Sundvall

sätta med att vattna och rensa ogräs. Totalkostnaden för att Gällivares parker skall blomma är 250 000 kronor, berättar Ingvar Mosesson.

Det är många som har minnen från Svanparken. En oas mitt i Malmberget med blommor, buskar, svanar, påfåglar, saft och bulvar är minnen från barndomens Svanpark. I sommar får Svanparken ett nytt ansikte med nytt fågelhus, nya planteringar och bättre vattenflöde i dammen och bäcken som flyter igenom parken. Men den verkliga rariteten i Svanparken är nog fontänen som gjordes av globetrottern och trappern Swan Carlsson. Han var guldgrävaren som åkte till Alaska och upplevde Klondiketiden. Hans böcker och filmer blev kända under 1950-talet. Han kom hem till Svanparken och utformade fontänen som innehåller stenar från hela världen. Vid fontänen finns en skylt som beskriver hans optimiska tro på människans förmåga att styra tekniken.

Efterlysning !

Det är många som har efterlyst fakta om Swan Carlssons liv och hans film om sin resa i Alaska. Kommunbladet efterlyser mera information om honom och det skulle även vara roligt att visa hans film i Svanparken under sommaren. Om du vet något om Swan och hans film - kontakta Lars Israelsson Gällivare kommun 982 31 Gällivare tel 0970-18115.

Ingvar Mosesson, avdelningschef på tekniska kontoret, är stolt över blomsterpraktiken i Gällivares nya centrum. Foto : Lars Sundvall

I Gällivare trakter...

Sorgen ökar när jag bläddrar igenom namnen på 12300 utflyttade kommunbor. Det borde stå kommunens orter på deras adresser men det står Vallentuna, Alingsås, Tomelilla, Halmstad på deras etiketter. 1960-talets utflyttningpolitik är huvudansvaret att halva vår befolkning bor på andra platser. Många trivs nog på sina nya hemorter men andra längtar hem. Jag bad en genuin utflyttare skriva sina personliga tankar om sin utflyttning till söder. Harald Wilén kämpar för vår bygd i Club Dundret som har sitt säte i Stockholm. Alla utflyttare får sommarens kommunblad med vår avsikt att de kommer hem i sommar. Transwede och SJ bjuder på specialpriser och dörarna är öppna hos tjocka släkten men även på våra hotell och vandrarhem.

Kampen för en levande bygd sker nu även intensivt i praktiskt taget alla våra byar. Eldsjälen Bo Carlsson från Hakkas kämpar för att de får behålla sin service men också att utveckla byn.

I Vettasjärvi blir det i sommar premiär för en ny bok som beskriver på ett varmt sätt livet i en by. Besök gärna Kvardagen och alla andra arrangemang. Gällivare sprudlar av sommarliv och hemvändare.

Jag avslutar givetvis med en sommartårta som är fylld av skogens gula guld - hjortron:

Tårtbotten:

- 4 ägg
- 2 dl strösocker
- 1 dl potatismjöl
- 1 dl vetemjöl
- 2 tsk bakpulver

Fyllning:

- 5 dl hjortron
- #### Garnering:
- 1 dl hjortron
 - 5 dl grädde

Vispa ägg och socker vitt och pösigt. Blanda mjöl och bakpulver och rör försiktigt ner i äggsmeten. Slå smeten i en välsmord och bröad form. Grädda i 200-225 grader i ca 35 minuter. Låt tårtbotten kallna och dela den sedan i tre bottenar. Lägg hjortron mellan bottenarna. Vispa grädden och spritsa den över och runt tårtan. Garnera med fina hela hjortron.

Lars Israelsson

Nytt liv på landsbygden

En ny folkrörelse har bildats på Gällivare landsbygd. I by efter by bildas intresseföreningar som vill utveckla sin bygd. 15 byaföreningar har lämnat in sina framtidsplaner. Det sjuder av liv på landsbygden.

Eva Bylund-Högman var tidigare sekreterare i landsbygdskommittén. De gjorde 1991 ett kommunalt program för landsbygden. Deras förslag börjar nu förverkligas av de byaföreningar som bildas. Eva har skrivit yttranden över byaföreningarnas ansökningar till länsstyrelsen. Det är glädjande att se hur föreningarna kämpar för att byn skall behålla sin service men också utvecklas, säger Eva.

Hakkas bygdekommittés framgångar

Bo Carlsson är en eldsjäl för Hakkasorten. Han berättar vid mitt besök i Hakkas om hur de lyckats men också hur de misslyckats. Det känns uppriskande att höra en person som öppet redovisar en bygdekommittés arbete. Personerna i kommittén kommer från Hakkas, Torasjärvi, Yrttivaara, Skróven och Sammakko. Vi kan börja med att redovisa vad kommittén lyckats med :

- att få tillbaka bynamnen i post adresserna
- att få vägadresser i Hakkas

Eva Bylund-Högman har skrivit yttranden över 15 byaföreningars ansökningar om sin verksamhet

Foto : Lars Sundvall.

Poststig, turistbroschyr, soptipp och slöjdare

Hakkas bygdekommitté sysslar nu med frågor som berör framtiden för byarna. Det är angeläget att Telia ändrar sin teletaxindelning så det blir billigare att ringa till Luleå som faktiskt är vår länshuvudstad. Idag kostar det lika mycket att ringa till Malmö som till Luleå. Miljöfrågorna är viktiga så det behövs en miljövänlig soptipp

Gerhard Pohl visar upp de egna tillverkade souvenirerna gamla skolan och Hakkasdockan.

Foto : Lars Sundvall

- föreläsningaftnar om företags- och glesbygdsfrågor
 - sand till badplatsen i Sammakko
 - att få behålla tandläkaren i Hakkas
 - fler belysningsstolpar
- Men Bo vill gärna att bilden skall kompletteras med att de misslyckats med följande:
- att få till stånd en etablering vid 98:an (E10:an)
 - att få igång en gemensam bär försäljning
 - att få ha kvar Föreningsbankens kontor i Hakkas
 - att få busskuren till busshållplatsen
 - att starta sommarservering i Gamla kvarn och Linafallet

till Hakkas som bygger på kretsloppstänkande. De vill även undersöka intresset för en allergisanering av daghem. Ett annat område är turismen och därför vill kommittén få fram en turistbroschyr över Hakkasbygden. Till hösten firar posten i Hakkas 100 år så därför borde den gamla poststigen mellan Hakkas och Yrttivaara rustas upp.

Det finns verkligen en framtidstro över Hakkas bygdekommittés arbete för en levande landsbygd.

Bo Carlsson är en av eldsjälarna i Hakkas bygdekommitté.

Foto : Lars Sundvall

Se, Gällivare!

Bildspelen "Det ljusa landet", "Vahtjir" och det nya bildspelet "Se, Gällivare" visas under sommaren på Gällivare hembygds-museum i Centralskolan. Kjell E Lundberg och Dan Engman är personerna bakom bildspelen som har fått goda recensioner av publik och tidningar. Bildspelen "Se Gällivare" och "Vahtjir" visas kl 11.00. "Det ljusa landet" kl 15.00. Fritt inträde!

Grattis Ove Landströms lastmaskiner och Svedala Svenska

Arbetsgruppen Tillsammans utdelade vid sitt junimöte positiva priset till Ove Landströms lastmaskiner och Svedala Svenska (f d Trellex). De får priset för att de visat god ordning på sin företagstomt. Vi får hoppas att fler företag uppvisar samma goda ordning på sina företagstomter, säger kommunalrådet Gunborg Engman-Ericsson. Utdelning av positiva priset sker den 11 juni vid upptakten av "Lördag i parken".

Tommys fisketips

Det har väl inte undgått någon om att nya sportfiskevatten öppnats ovan odlingsgränsen. Om detta, och restaureringar av vattendrag kommer Tommy Nilssons artikel att handla om. Inom Stora Sjöfallets Nationalpark och Sjaunja naturreservat upplåtes ej mer vatten förutom de som redan är upplåtna.

Tommy Nilsson arbetar med fiskefrågor på kultur- och fritidskontoret.

PRINCIPER FÖR UPPLÅTELSENA AV HUNDREDSKAPSFISKE

Vattenkategori	Upplåtelsestid	Principer
A-vatten	Upplåts året om	I anslutning till vägar och vandr./ skoterleder, turistanläggningar. Gäller ej vatten av kategorin H.
B-vatten	Upplåtes året om, dock ej 1:a sönd. eft. 1:a maj t.o.m 31 maj.	Upplåtes ej under renens kalvningsperiod
C-vatten	Fiskeupplåtelsen inom temporära skoterförbudsområden	upphävs automatiskt under tid skoterförbudet gäller.
D-vatten	Sommarfiske	1 juni-1 okt
E-vatten	1 okt- t o m 1:a sönd. efter 1:a maj	Förhöjd avgift 100 kr/dygn max 3 dygn/fiskande
F-vatten	1 juni- 1 okt	
Kvoterat fiske	Tidsbegränsad upplåtelse från fall till fall	
G-vatten	Specialvatten	
H-vatten	Upplåtes ej	Enbart för samernas behov eller p g a fiskeribio-logiska skäl
Undantagsvatten och övriga vatten som inte upplåtes		

Till att bara namnge alla vatten skulle ta en hel sida i anspråk. Därför vill jag råda er att titta i fiskebilagan som medföljer vid fiskekortsköpet, eller skaffa dig vår nya fiskeguide över kommunen. En del intressanta vatten kan vi dock nämna här;

- Småsjösystemet på platån mellan Ladtdjodalen och Kaitumdalen (röding, öring o. harr)
- Sjöarna väster om Ritsem (bl.a Käbtåjauere, Kätsak, Upmas och Seukokjauere)
- Vildmarksområdet mellan järnvägen (norr om Kaitum) och Kalix-Kaitum älv. En del större och mindre sjöar med fiskar som abborre, gädda, sik, öring och harr.

FÖRTECKNING ÖVER KVOTERADE VATTEN

Vatten	Kvot(antal dygn)	Anm
Kaitumälven från Lietek-savo till Tertojåkks in-flöde.	240	
Tertojokka från hängbron till Kaitumälv	60	Endast flugfiske
Svartijåkka från Skuokejauere till Särkäjauere	60	Endast flugfiske

Vill du veta mera - Ring Tomas Hederyd, länsstyrelsen 0920 - 962 78

VATTEN SOM INTE UPPLÅTES- UNDANTAGSVATTEN

Sameby	Vattenområde	Fjällkarta
Girjas	Seitajauere (norr Tjuonajokk) Littejauere o Kaisejauere med mellanliggande strömmar och sel.	29 I
Mellanbyn	Samtliga vatten inom Sjaunja naturreservat. Autajauere t.o.m Suorkejauere	29 G/H
Sörkaitum	Autajauere t o m Suorkejauere Särkäjauere, Kalajauere Vatten inom Stora Sjöfallets nationalpark med undantag av Suorkejåk, Teusajauere Vatten inom Sjaunja naturres.	Läffa o Saiva upplåtes Vistesvatten Tuuvasjöarna, Riteljauere-Sjaunjaälven upplåts del av år.

En del grundtips är bra att ha med sig för dig som skall ut och prova fiskelyckan.

1. Ha inte för ljusa kläder på dig när du fiskar.
2. Ofta kan fisken stå mycket nära land. Var därför extra försiktig när du går ned till stranden. Kasta de första kasten redan när du står några meter ifrån strandkanten.

Betests tips för fjällfiske

Flugor, nymfer m m Nattslända typ E:12 Nattsländenympfer, brun-gul-svart-grön. Superpuppa, grön/gul, gul/brun Klinkhamer Dagsländor Streamers

Drag Skeddrag (silver o koppar i olika storlekar) Pimpelpirkar Wobblers

Spinnare Mest mindre spinnare i koppar-silver-svart-rött.

Övrigt Jiggjar i olika färger.

Var hittar jag fisken ?

Sjöar; Ofta efter djupbranter och vid grynnor, in- och utlopp. På kalvfjället kan strandkanterna med vide och fjällbjörk vara bra.

Strömmande vatten; Bakom stenar, djupgropar, strömkanten och bakvatten. De större fiskarna jagar oftast i gryning och skymning, men senare på hösten också mitt på dagen.

Fiskarter som du kan fiska på till fjälls; Röding, öring, harr, abborre, gädda, lake och sik.

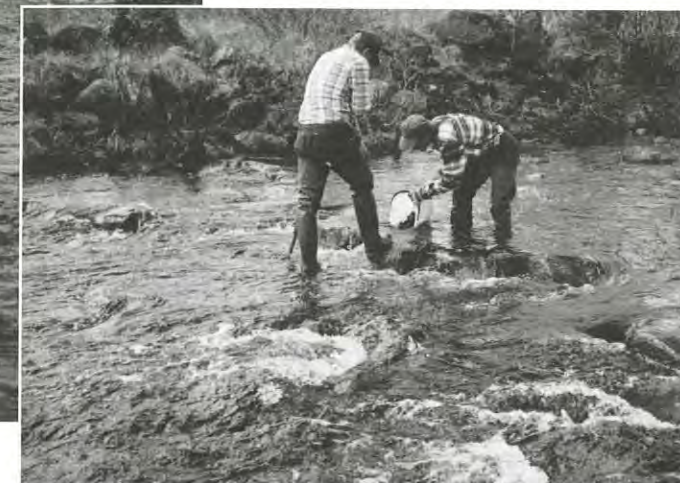
När dessa "nya" fiskevatten tillåts för sportfiske bör vi ha vissa saker i åtanke;

- De mesta av dessa vatten är näringsfattiga, dvs här är det inte speciellt gott om föda för fisken, eftersom vattnet är kallt. Isen ligger länge och näringsproduktions-tiden är mycket kort. Fisken växer mycket långsamt, men kan i gengäld bli mycket gammal.

- Tag aldrig upp småfisk som du förstår har stora möjligheter att växa till sig och fortplanta sig.

- Ingen fiskevård eller fiskutsättning kan i längden ge bättre resultat än den naturliga leken.

Fiska med förnuft så har vi ett bra fiske också i morgon!

Lekgrus placeras ut.

RESTAURERING AV VATTENDRAG

Många av vattendragen i vår kommun (35 st) har nyttjats som flottningsleder för timmer. För att underlätta transporten av timmret rensades vattendragen på block och sten. Följden av detta blev släta kanalliknande vattendrag och dessutom försämrades livsmiljön för lax, öring och harr. Öringen som trivs mest i blockrika vatten har tagit mest skada.

En del av dessa vattendrag kommer nu efterhand att restaureras och blir snarlik sitt tidigare utseende.

En förening som redan i egen regi påbörjat detta arbete är Nilivaara Sportfiskeklubb. Som lite kuriosita vill jag berätta om vilket arbete som ligger bakom detta.

Hartijoki

Hartijoki (ett biflöde till Vettasjoki) utsågs till objekt. Efter kontakter med Fiskeriverket i Luleå om uppläggning, genomförande och uppföljning startade projektet 1992.

Först gjordes en kartering av rensningarnas omfattning och ett provfiske i vattnet. Fotodokumentation före och efter arbetet ingick också. Arbetet med att lägga tillbaka all sten och lekgrus har gjorts för hand. Detta hör

dock till undantagen, eftersom det oftast behövs maskin till detta.

För att ta reda på om öringen är stationär eller vandrande skall 200 öringar bräckmärkas. Du som eventuellt fångar en sådan följer bara instruktionerna som finns på brickan. På detta sätt bidrar du till viss del i utvecklingen av fiskevärden.

Förbättringar

När hela projektet med Hartijoki är klar (1994-95), görs provfiske åter igen för att se om någon förändring av fisktätheten skett. Erfarenheter av likvärdiga arbeten talar om avsevärda förbättringar.

Nilivaara Sportfiskeklubb med hjälp av Malmb/Kos jakt- och fiskevårds-förening bidrar på detta sätt till ett framtida bättre sportfiske.

En rekommendation till alla fiskeintresserade! Se på TV måndag 27 juni 21.00-21.40. Då visas filmen "Från fjäll till kust", en flugfiskeresa i Norrbottens län. Filmen är gjord av Gunnar Westrin, Stefan Holm och Mats Hagberg.

Hartijoki 1992.

Hartijoki 1993

Rapport från utflyttad Kullebo

Harald Wilén har alltid varit en känd musiker på danser som möten.

Foto : Kjell-Åke Magnusson

13.000 personer har flyttat från Gällivare kommun under de senaste 20 åren. Det har givetvis satt sina spår hos de utflyttade men också i kommunen som genom utflyttning kraftigt minskat sin befolkning. Kommunbladet bad en av de utflyttade - Harald Wilén att berätta om sitt liv.

Född och uppvuxen i Koskullskulle. Han gifte sig med Trude Fellerud och började på Norrbottens Tekniska skola i Malmberget. Harald ägnade sig på fritiden åt gymnastik men framförallt musik. Gitarren var mitt allt och det fanns inga planer att flytta, säger Harald.

En vårväll 1962 på torget i Malmberget

Harald hade ett musikgäng som hade många spelningar i Norrbotten. Men det blev allt svårare att få ihop ett fungerande gäng, eftersom många av hans spel-

kompisar hade redan flyttat söderut. Harald berättar med inlevelse om en skön vårväll på torget i Malmberget:

- Trude och jag pratade ofta och mycket om hur vi skulle fortsätta vårt liv. Ska vi stanna här eller ska vi också försöka flytta. Nu hade jag skaffat mig en ingenjörsutbildning och tänkte: Tar jag inte chansen nu så blir det väl aldrig.

- Så Trude och jag gick en skön vårväll före skolavslutningen i mitten av maj upp till Pressbyråkiosken och köpte en Dagens Nyheter. Vi satte oss på en bänk på torget i Malmberget och läste platsannonserna. Det fanns minst fem befattningar som stämde in på min bakgrund och som såg intressanta ut.

Sumpade inga chanser

Harald skickade in ansökningarna och blev kallad på anställningsintervju. Rektorn på skolan Sune Furbeck sa att trots att

skolan ännu inte är riktigt avslutad så var det bara att sticka iväg så fort han bara kunde. Sumpade inga chanser, sa Sune.

Harald fick bingo på alla jobben men valde att flytta till Viskafors Gummifabrik i Borås. Trude fick också arbete som sekreterare. Fyra år senare flyttade de till Stockholm och Harald började arbeta på Atlas Copco. Motivet var att de ansåg att barnen skulle få växa upp i Stockholm och få chans till all möjlig utbildning in på knutarna.

Vi flyttar inte hem igen

Harald berättar att han ofta fått frågan om de kan tänka sig att flytta hem igen.

- Nä, vi har aldrig ångrat detta steg och vi skulle inte kunna tänka oss att flytta hem igen. Men det är alltid lika roligt att åka hem och hälsa på. Vi har ändå sedan vi flyttade, varit hemma varendå påsk, och åkt skidor på Dundret.

- Våra barn som varit nere i

Alperna flera gånger tycker att Dundret är ett av de finaste skidparadis som finns trots att backarnas längd och antal inte kan mäta sig med Alpernas. Vi har ju också varit hemma under de flesta somrarna och har på så sätt aldrig tappat kontakten med hemorten. Sen spelar jag gärna med mina gamla musikkompisar uppe i kåkstan i Malmberget.

Malmberget har förändrats till det sämre

Det finns även en anledning till att Harald och Trude inte skulle kunna tänka sig att flytta hem. Harald och många utflyttade är överens om att Malmberget har förändrats till det sämre.

- Ingen hade väl kunna drömma om att Malmberget som då var medelpunkten i nöjeslivet skulle genomgå en så drastisk förändring. Varje gång vi kommer hem har staketet som omger gropan flyttats något eller några kvarter längre ner mot Kungshallén.

- I nästa etapp är det nästa risk för att Trudes barndoms och föräldrahem hamnar inom rasriskområdet. Det känns ledsamt. Vi känner till och förstår också anledningen till det men har ändå svårt att acceptera förändringen. Man måste väl ändå ställa sig frågan: Hur skulle samhället utvecklas om malmen tog slut och gruvbrytningen upphörde?

Positiva människor på hemmaplan

Harald betonar även att han upplevt många positiva delar i samhället.

- Det har skett en expansion som Koskullskulle och framförallt Gällivare och mellanområdena upplevt. Företagsamheten då det gäller att starta nya företag tycks vara stor. Jag tror att folket på hemmaplan är mycket mer optimistiska inför framtiden än vad vi utflyttade är. Vi är nog för stora egoister som vill att allt ska vara kvar som det var när vi flyttade.

Erling Johansson berättar om Sarvisvaara i Paris

Erling Johansson bor under vintern i Paris och genom utställningar gör han god reklam för Gällivare kommun.

Under sommaren är han numera ofta i sin hemby Sarvisvaara. Han har köpt den gamla skolan och ska upprusta den till ett spännande mötesplats för konstnärer från hela världen.

I juli anordnar Nattavaara akademien en utställning i Sarvisvaara skola. Inbjudna är givetvis Erling men också konstnärer från Paris kommer och visar upp det lappländska skogslandskapet.

Foto : Lars Sundvall

Galleri Engman - en bit Malmberget i Umeå

Karina Engman är en utflyttare som gärna visar upp hembygdens konstnärer i sitt galleri i Umeå.

Foto : Kjell E Lundberg

Karina Engman och Kjell E Lundberg har under vintern öppnat Galleri Engman i Umeå. I sitt gårdhus har de inrett ett galleri som i sitt premiärprogram hade konstnärer med Malmbergsanknytning. Lotte Nilsson-Välimaa, Anne Olsson, Lena Nallo och Krister Nilsson var öppningsutställarna.

- Eftersom både min man

Kjell och jag har våra rötter i Malmberget kändes det riktigt att starta med konstnärer som vuxit upp där. Även om många av dem bor och verkar söderut nu, förklarar Karina. Våren avslutas även med en utställare från hemtrakterna. Erling Johansson ställer ut med målningar av det lappländska landskapet och bilder från Inlandsbanan.

Club Dundret

STOCKHOLM

325 utflyttare har bildat en egen Club Dundret i Stockholm. De anordnar träffar som alltid har en anknytning till Gällivare kommun. Företrädare från kommunen brukar berätta om aktuella frågor. Musiker som J P Nyströms och Nisse Hennix spelar hemmatoner och en egen Malmbergsorkester brukar

spela upp till dans. Till träffen i oktober inbjuds alla utflyttare och gärna även personer som bor i kommunen. Kommunrådet Gunborg Engman-Ericsson har lovat att berätta om aktuella frågor, säger Harald Wilén. Vill du veta mera om Club Dundret - ring Harald och Trude Wilén tel 08-7156632.

Mannen från provinsen

Pol dnia polnocu

I Warszawa blommar kastanjerna. Jag känner igen träden från min barndoms Memoryspel. Våldiga träd med vita lyktblommor. Lönnarna i alléerna är grönare än vårbjörkar.

På Dundret åker man skidor; visserligen sista helgen, men ändå! Warszawa har 20 grader i skuggan och Göran får uppleva hösnuvan två gånger i år.

Pol dnia polnocu heter baletten "På Norrbotten" på polska. Sedan premiären i Sporthallen 1985 har Mats Ek turnerat runt jorden med Cullbergbaletten. I mars i fjol gjorde J P Nyströms sista föreställningen med Cullberg. Mats Ek slutade då som konstnärlig ledare för kompaniet och gav sig ut i världen till andra kompanier med sina baletter.

"På Norrbotten" visade sig vara en av de mest efterfrågade föreställningarna och nu sätter andra balettsällskap runt om i världen upp föreställningen. Polsk Dansteater - Polens bästa danskompani har tidigt bestämt sig för att ta "På Norrbotten" till Polen och redan i mars i fjol kom producenten Jacek Solecki in i vår loge och bjöd in oss till Polen den 27/4 - 2/5 i år. Oftast görs föreställningen med blandad musik, men Jacek har hört oss "live" och ville ha med oss på scenen i Poznan och Warszawa. Orgel och bas skickas med ASG och försvinner ut i Europa en snöig dag i april. Länsstyrelse och Lands-ting sponsrar våra transporter och gör hela turnén möjlig. Vår tekniker Mats Liljegen får ledigt från TV-Stockholm och alla administrativa bitar faller på plats. Men det konstnärliga?

Ska vi hinna sätta 40 minuter musik utantill med bara en dags repetitionstid? Kommer dansarna att klara av våra tempi? Finns det teknik som klarar våra behov? Vi tar med egna mikrofoner för säkerhets skull. Och vi hinna - allt utom applådtacken kommer på plats. Vid genrepet hamnar två av oss

på fel sida ridån - men till premiären är allt klart.

Teatr Wielki - operan i Poznan, är gigantisk. 1000 personer går in och det är utsålt sedan en månad. Applåderna är oändliga och till slut står publiken upp. Vi befinner oss definitivt söder om applådbältet!

Birgit Cullberg, 85 år, finns på plats. Hennes balett Romeo och Julia inleder föreställningarna och det gör att programmet är identiskt med föreställningarna i Malmberget 1985. Birgit åter med oss efter premiären. Många minnen kommer till mig när jag står på rampen framför de jublande polackerna. Jag tänker på Calle Lagerqvist, Albert Israelsson och Anni Kurkkio som har melodier med i föreställningen.

Om scenen var stor i Poznan är den oerhörd i Warszawa! Takhöjd och scenbredd är av sådana dimensioner att Focushuset i Malmberget ledigt går in på scenen. Under kriget avrättades polska judar på scenen. Man har sparat kulhålen i putsen på scenens bakvägg som en påminnelse. Marmor och guld. Distingerade herrar i kostym, svenske ambassadören och många vackra svala kvinnor i korta aftonklänningar. 2000 personer i publiken och 12 minuters applådtack. 12 minuter! Mot slutet känner jag tydligt att Calle, Albert och Anni sitter i logen till höger om scenen. Calle röker en handrullad John Silver i munstycke och han nickar åt Anni och Albert och säger: Ser ni, det håller, det håller...!

Kastanjerna blommar och hemma snöar det. När vi kommer hem har Kuriren en artikel om en amerikansk B-skådis på första sidan och NSD fortsätter sin magsura debatt om provincialismens vedervärdighet.

Men vad gör det. Trots allt blommar faktiskt kastanjerna i Warszawa.

Svante Lindqvist

Konsumentpolitik i en ny tid

Regeringen tillsatte i maj 1992 en parlamentarisk kommitté som fick till uppgift att se över den statliga konsumentverksamheten. Direktiven var, att anpassa konsumentpolitiken till de förändringar som påverkar konsumenterna i det svenska samhället och vår omvärld, närmandet till EU, avregleringar, miljöpolitik m.m.

Efter ett års arbete har denna kommitté utarbetat fram ett förslag till betänkande under ledning av förra moderata politikern Britt Mogård. Betänkandet har varit ute på remiss hos 100 olika organisationer och myndigheter som skall yttra sig över förslaget. Bland intresseorganisationerna finns pensionärsföreningarna PRO och SPF. Även Gällivare kommun fick betänkandet på remiss, vilket behandlades i kommunstyrelsen den 11 april.

Betänkandet med rubrik "Konsumentpolitik i ny tid" har samma inriktning av konsumentpolitiken som den riksdagen beslutade om år 1986.

- att stärka konsumenternas ställning på marknaden
- att stödja hushållen i deras strävan att effektivare utnyttja sina resurser.
Kommittén har dock utökat dessa mål med:

- att främja en från miljösynpunkt lång-

siktigt hållbar utveckling.

I princip är också kommitténs ledamöter ense om målen.

Men hur den framtida statliga konsumentverksamheten skall organiseras råder oenighet om.

I betänkandet föreslår kommittén att Konsumentverket delas i två delar - Nya Konsumentverket och Konsument Sverige. Dessutom skall ett särskilt centrum för privatekonomi inrättas.

- "Nya Konsumentverket" föreslås bli kraftigt nedbantad organisation och svara för att konsumentlagarna efterföljs, att Konsumentombudsmannen KO och Konsumentverket KOV även fortsättningsvis ska höra ihop.

- "Konsument Sverige" vars huvuduppgifter föreslås bli att lokalt stötta konsumenterna genom information, utbildning, och lokala konsumentråd.

Enligt förslaget skall ett särskilt "Centrum för privatekonomi" knytas till Konsument Sverige. Det skall vara ett utredningsorgan som skall stimulera forskning och debatt om hushållens ekonomi. De privatekonomiska frågorna har kommit bort i samhällsdebatten, menar kommittén, och detta skall centrumet råda bot på.

Några kostnadsberäkningar över de fö-

reslagna förändringar har inte gjorts av Kommittén.

I övrigt föreslås inga förändringar för Allmänna Reklamationsnämnden utan den skall arbeta som förut. Konsumenterna skall även fortsättningsvis slippa betala för att få tvister prövade.

Som jag tidigare nämnt var kommittén icke eniga om förslaget. Socialdemokraterna, vänstern och centern samt flera sakkunniga hade uppfattningen att verket skall vara ett sammanhållet Konsumentverk.

De anser att det knappa majoritetens förslaget stämmer illa med verkligheten.

Gällivare kommunstyrelse har den 11 april 1994 i sitt remissvar förordat

- att Konsumentverket bibehålls som en samlad myndighet av det statliga konsumentpolitiska engagemanget och att Allmänna Reklamationsnämnden organiseras under Konsumentverkets huvudmannaskap.

Berit Haapaniemi
Konsument-
vägledare

Ett sammanträde i kommunfullmäktige ...

Gällivare kommunfullmäktige har 41 ledamöter från nio partier. De är valda av folket i allmänna val. Fullmäktige har under ett år tio sammanträden i Sjöparkskolan. En gång per år har fullmäktige sitt sammanträde på en annan ort än Gällivare. Alla sammanträden är öppna för allmänheten att komma och lyssna på diskussionerna som ibland kan vara rätt livliga.

Kommunfullmäktige har ett presidium som består av Gunnar Lundgren ordförande, Kerstin Pettersson och Ove Haarala. Deras uppgift är att leda sammanträdet, fördela ordet mellan ledamöterna och redovisa förslagen till en beslutsordning. De utformar även i god tid före mötet en föredragningslista och ansvarar att allt beslutsmaterial utsänds till ledamöterna. Kommunfullmäktiges ordförande har även rollen att representera kommunen vid besök och invigningar. Hans uppgifter är som riksdagens talman.

Vid sammanträden deltar även kanslichefen Ralph Forsberg som har till uppgift att föredra de olika ärenden som fullmäktige skall ta ställning till. Margareta Henriks-son är sekreterare och skriver ner de beslut som kommer med i protokollet.

Interpellation, enkel fråga, reservation

Det kan ibland vara ovanliga ord som kommer upp i kommunfullmäktige. Ord som ibland uppfattas som svårare än de i verkligheten betyder.

Motion - Enskild ledamot kan skriva en motion om en speciell fråga.

Interpellation - Skriftlig förfrågan till ordföranden i en kommunal nämnd eller styrelse

Enkel fråga - Muntligt fråga till ordförande i en kommunal nämnd eller styrelse

Reservation - Reservera sig mot ett beslut dvs visa offentligt sin egen mening

Kommunfullmäktiges presidium består av fr v Ove Haarala (v), Gunnar Lundgren (s) och Kerstin Pettersson (s). Foto: Lars Sundvall

Allmän frågestund

Vid kommunfullmäktige den 2 maj fick allmänheten ställa frågor som berörde bokslutet. Det var ett nytt inslag för att förbättra den kommunala demokratin. Elva frågor ställdes under en timme. De flesta frågorna berörde äldreomsorgen, avfallsplanen, vandalisering i skolor och parker, skolorna på Malmsta och Koskullskulle, scenen i centrum samt badhuset i Malmberget

Optimismen spirar

Vi är på G!

Det spirar och groer i Gällivares näringsliv. Utbyggnader, nyetableringar, nya produkter, marknadsframgångar och nya jobb.

Flertalet av de företag som etablerat sig i Gällivare under de senaste åren går bra och planerar en fortsatt expansion i Gällivare.

Starkt år för gruvföretagen

Malmbergsgruvan räknar med att i år uppnå sitt bästa produktionsår på tjugo år och efterfrågan på LKAB:s produkter ökar.

Aitikgruvans slog produktionsrekord under mars månad. Metallpriserna stiger och därmed ökar lönsamheten.

Företagen i Gällivare går allt bättre

Rapporterna från Gällivares näringsliv ser ljusare ut än på länge. Ordergången ökar, resultaten förbättras, investeringar planeras och nyanställningar kommer att ske.

Gröna kvisten till Hedmans Partiaffär

Familjen Timo Hedman fick i TV 4 emotta ett pris som ett mycket lönsamt och välskött företag.

Priset utdelades av Dagens Industri och TV 4:s Stora pengar.

Nya företag etablerar sig

Allt fler företag upptäcker våra fördelar. Satsningen på medicinteknik och tjänsteproduktion har gett resultat.

Gällivare är på god väg att etablera sig som en framtidsort för medicintekniska företag.

Även inom tjänsteproduktion skördar vi framgångar med fler och expanderande företag.

Fler och fler turister

Antalet gästnätter ökar igen inom vår turistnäring. Japaner och engelsmän har upptäckt Gällivare och Dundret, en spännande utveckling.

Tillsammans med andra Lapplandskommuner satsas nu i en stor kampanj under temat Svenska Lappland.

Uppåt för flyget

Eftersom näringslivet är beroende av bra kommunikationer med omvärlden betyder Transwedes etablering som flygoperatör på Gällivare att vi fått en viktig samarbetspartner för utvecklingen av orten.

Glädjande är då att antalet affärsresenärer ökar. Vi börjar komma ikapp det vi hade före avregleringen av flyget och idag funderar Transwede på en utökning av antalet turer på Gällivare.

Sjukhusen i Gällivare och Texas leder

När det gäller att nyttja den nya tekniken med överföring av röntgenbilder via telenätet, s.k. Teleradiologi, är det bara vårt sjukhus och ett par sjukhus i Texas som använder det i dagligt praktiskt bruk.

Ökad handel och bankutlåning

Försäljningen hos bilhandeln ökar för första gången på flera år. Samtidigt har vitvaruförsäljningen ökat kraftigt.

Det är tydliga tecken på att invånarna i Gällivare ser mer positivt på framtiden. Något som även understryks av att utlåningen i våra banker ökar

Fler på restaurangerna

Att Gällivareborna är mer optimistiska idag bevisas även av att antalet restaurangbesök ökar. Det har varit fullt fart på nöjeslivet den senaste tiden

Många prominenta besökare
Aldrig förr har på så kort tid så många partiledare, ministrar och företag besökt Gällivare.

Ett bevis på att vi själva är aktiva och bygger ut vårt nätverk men även att fler

Det ljusnar för...

och fler upptäcker och blir intresserade av orten.

Det ljusnar på arbetsmarknaden

Arbetslöshetssiffrorna sjunker hos arbetsförmedlingen i Gällivare. Samtidigt ökar antalet anmälda lediga platser.

Idag har vi tillsammans med Luleå länets lägsta arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten är dock fortfarande alldeles för hög.

Gällivare en utvecklingsort

Allt oftare kan vi läsa om Gällivare som en ort där det händer positiva saker. Vi blir numer ofta omnämnd som utvecklingsort i olika medier.

Flera näringslivs- och affärstidningar har i artiklar berättat om oss som ett framgångsexempel.

Ungdomen visar framfötterna

En klass från Vålkommaskolan gick till riksfinal i den landsomfattande tävlingen - Ung företagsamhet.

Riksfinalen gick av stapeln under april i Göteborg. Där lyckades man knipa andra platsen i deltävlingen om bästa företagsymbol.

Musiken dånar

Det unga musiklivet i Gällivare blomstrar. Musikstudion i ungdomens eget hus - Stacken spelar in allt fler lokala grupper.

Stolta Gällivarebor

Vi måste tro på oss själva och tro på våra egna möjligheter. Framtiden är något som vi själva skapar. Nu har vi kommit en bit på väg. Vi är på G!

En stolt och kunnig Gällivarebo är den bästa av ambassadörer.

Ha en varm och skön sommar!
Roland Carlsson

Ungdomar får jobb

Gällivare kommun satsar över 3 miljoner i sommar på att ge 635 ungdomar arbete. Det är en stor satsning som kommunen gör för att skapa jobb och givetvis ger jobben en trivsel i samhället. Ungdomarna får prova på att vara turistvärdar, städa, måla, och en nyhet att vara gatumusikant.

Jim Niva på tekniska kontoret berättar att ungdomsjobben är uppdelade i två grupper PRAO och ferie. PRAO är till för högstadieläverna mellan 13-15 år. Arbetstiden är 6 timmar per dag under 3 veckor. De får 108 kr per dag. Alla som har sökt har fått arbete. 450 ungdomar får arbeten till en kostnad av ca 1 miljon. Arbetsplatserna är utspridda i hela kommunen.

I Dokkas får de arbeta på EMMA med biblioteksuppgifter och förrädsstädning. Nilivaara erbjuder jobb med målning, snickeri och städning av arbetsplatsen. Skötsel av kyrkogårdarna är en populär arbetsuppgift. Ridklubben har hästskötsel och stalltjänst som sina arbetsuppgifter. Det är en oerhörd lång lista med arbeten som Jim och hans medarbetare erbjuder ungdomar mellan 13-15 år.

Feriejobb

De som har fyllt 16 år får feriejobb med en timlön som ligger mellan 51 kr - 56 kr.

Semesterersättning tillkommer. Arbetstiden är 8 timmar per dag under 3 veckor.

185 ungdomar får feriejobb till en kostnad av ca 2 miljoner kr. Det finns även för feriejobben en lång lista med arbetsuppgifter. Många ungdomar får jobb som turistvärdar. Andra populära jobb är att arbeta med barn och äldre.

Musikskolan erbjuder i sommar arbeten som stadsmusikant. Det blir säkerligen trevliga inslag i våra parker när musikskolans musikanter dyker upp och spelar sina sommarlåtar.

Foto: Lars Sundvall

Bilbarnstolar, flytvästar och flaggor

Om du behöver en bilbarnstol under en månad kan du låna den på kommunens tekniska kontor. Brandkåren lånar gärna ut flytvästar i alla storlekar. Kultur- och fritidskontoret har flaggor från 50 länder och bärbara högtalare som kan lånas ut.

Träsnidaren Martin Stenström

Foto: Lars Sundvall

Ett lappviste som skapats av Martin Stenström.

En unik utställning får premiär den 29 augusti. Träsnidaren Martin Stenströms figurer visas på Gällivare hembygdsmuseum. Martin som kommer från Jutsajare är känd som en av de främsta träsnidarna och hans figurer präglas av ett liv i och med naturen

Lediga lägenheter

Nu finns det 195 lediga lägenheter hos Gällivarehem. De är fördelade på Elevhemsområdet 68 st, Centrala Malmberget 63 st, Mellanområdet 19 st, Gällivare 45 st. Det finns alla olika storlekar på lägenheterna. Vill du veta mera - ring Gällivarehem 0970-21040.

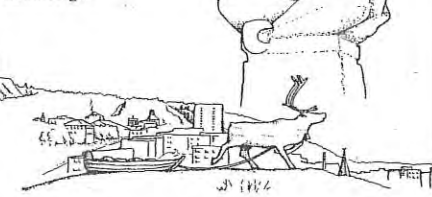
Länets bästa företag i Malmberget

Gymnasieskolans elever från klasser E 3 och S3B har bildat ett elevföretag "UF HJORTRONET". Vid mässan för ung företagssamhet i Kalix vann de tävlingen om bästa genomförda affärsidé. De fick ett stipendium på 5000 kr som har använts till att representera Norrbotten i tävlingen om Sveriges bästa elevföretag. I denna tävling fick de ett hedersomnämnden. Vi säger grattis till avgångseleverna i företaget och hoppas de bildar fler företag ute i samhället.

Följ med på en Upptäcktsfärd

i Gällivare - Malmbergets historia!

Upptäck Kulturstigarna och våra största sevärdheter i Gällivare och Malmberget.

Start vid Centralskolan i Gällivare och Tolfkanten i Malmberget.

EU-info på biblioteket

Biblioteken är kommunens kunskapsbank. Gällivare kommuns bibliotek är kända som öppna och pigga för nya idéer. Vår bokbuss besöker varje liten ort på landsbygden. Inlandsbanans rälsbuss har boklådor med lokala böcker från vår kommun. Den senaste nyheten är dock att all EU-information kommer att samlas på biblioteken. Du kan låna böcker som beskriver EU som himmelrike och motsatsen. Artiklar som ger dig dagsaktuella kunskaper. Missa inte tillfället att skaffa dig kunskaper inför folkomröstningen.

Agneta Åhs vill gärna att böcker lånas från bibliotekets EU-information.

Foto: Lars Sundvall

Vänfamiljer i Gällivare Kommun

Vi söker vänfamiljer för våra nyinflyttade flyktingar. Vi har varit verksamma under en femårs period och det har varit mycket berikande. Intresserad - mer information får du av

Margareta Sune Gunnel Sven-Olof
Tel 161 16 tel 121 19 tel 141 41 tel 243 25

SOMMAR I GÄLLIVARE

Rallarstigen lever igen

Hans Eklund och Berta Larsson från Porjus har gjort en provtur på Rallarstigen.

Foto: Nils Johansson

Söndag den 12 juni återinvigdes Rallarstigen på Stubavallen. Gällivare och Jokkmokks kommunalråd höll tal till en publik som vandrat på historisk mark. Nybyggarna gick på den under 1700-talet, turisterna på 1800-talet, rallarna på 1900-talet och vi åter igen på 2000-talet. Rallarstigen tar dig ut på hjortronmyrar, nybyggen, Muddus nationalpark, kalkällor och en orörd natur. Det är ingen risk att gå vilse eftersom stigen är tydligt utmärkt och den spångade stigen tar dig säkert över myrarna. Du vet exakt hur många kilometer du vandrat eftersom varje kilometer är utmärkt med en skylt.

ÖPPET HUS I Tuoddarvillan

Under sommaren har Tuoddargruppen öppet vardagar kl 12.00-16.00. De visar sina alster och guidar runt i Tuoddarvillan.

Fly In, Folkrace & Gällivarehänget

Flygklubben Nordvingen anordnade en flygträff med flygplan på Gällivare flygplats den 10-12 juni. Du som vill se hängflygarna skall titta upp mot Dundret. De har som vanligt sitt läger i början av juli. Lägretnamn har det passande namnet Gällivarehänget. Du som gillar häftiga bilar bör besöka folkracebanan vid Kirunavägen den 18-19 juni, 27 aug., 24 sept och 1 okt.

Vid kanten av Gropen

Tuula Wilén som bor på Salutorget i Malmberget har gjort sin bild över Gropen med texten: Renarna - Gruvan och stenarna - Människorna - Ljuset i det mörka - Hoppet - Livet Blodet - Pulsen som förenar.

Sista helgen i augusti 27-28 augusti blir det vernissage vid Gropen i Malmberget. 300 personer har skapat sina egna bilder över Gropen och dess påverkan i samhället. Det är tankar som berör oss alla eftersom Gropen påverkar oss dagligen. Utflyttarna som kommer tillbaka och söker sin barndoms miljö, flyktingarna som bor vid kanten av Gropen, affärsidkarna som får svårare att

bedriva sin verksamhet, dammet som blåser in under torra sommarkvarnar, och den ständiga diskussionen om vem som bär skulden till samhällets placering på malmkroppen. Det blir nog en utställning som kommer att beröra publiken in i själen när de ser Malmbergsbornas bilder över Gropen. Boka in dig den 27-28 augusti för vernissagen om Gropen.

Hjortronsommar

Friska Gällivare har ett moget hjortron i sin symbol. Därför förpliktar det att uppmana dig att gå ut på hjortronmyrarna som förhoppningsvis är fyllda av skogens guld. Gå längs Rallarstigen eller åk ut med Inlandsbanans rälsbuss. Du stannar vid lämplig myr och sen har du en hel dag att fylla dina hinkar med mogna hjortron. På kvällen åker du tillbaka med rälsbussen till Gällivare.

Hjortronplockarna Hans Eklund och Berta Larsson är nöjda efter en dags plockning längs Rallarstigen.

Foto: Nils Johansson

DET HÄNDER I GÄLLIVARE

Lördag i Parken!

Varje lördag kl 11.00 blir det fest i Sommar Gällivare. Det bjuds på elefanter, clowner, agitationstal, palt, jazzdans, musik i alla stilar, Klondike, yxkastning, kortspel, tävlingar, och partipolitik. Allt kan hända under lördag i parken. Äntligen får vi en mötesplats för ung som gammal. Du träffar Gällivarebor, turister, och utflyttare som blir hemvändare. Platsen är vårt nya centrum som får ett namn vid premiären den 11 juni. Avslutning blir den 17 september med val-lördag. Partierna får en sista chans att övertyga dig i en annorlunda tävling.

Lördag i Parken välkomnar dig med musik.
Foto: Lars Sundvall

Hundar i utställning

Gällivare har aktiva hundklubbar som varje sommar anordnar stora hundutställningar. Fågelhundar och brukshundar visas upp den 19 juni på Gällivareutställningen. Midsommarhelgen 24-25 juni blir det utställning i midnattssolen. 26 juni får du se vinthundsraser.

Malmbergsvägen med järnvägsstationen i bakgrunden. Foto: Ida Barrel

Visavi är en av musikgrupperna som deltar på Musik i fjällvärld. Foto: Lars Sundvall

Musik i fjällvärld

Sex söndagar bjuds det på musik i Baltiska stallet på hembygdsområdet. Årets artister är Anders Bergman och Mats Klingström med ett Dan Andersson program, Hans Andersson och Mikael Segerström kallar sitt program Musik och berättelser från Jokkmokks trakter, Tallari den världskända finska musikgruppen spelar upp den 10 juli, Viltstråk från Piteå kommer den 17 juli, Cecilia Persson och Lasse Sörlin kallar sitt program "Ur silverkällan" med sydsamisk musik, jojk och berättelser. Avslutning blir med Gällivare Hot Shot/Visavi som spelar franskinspirerad zigenarjazz blandat med visor från Gällivare. De framträder faktiskt på en tisdag den 2 augusti.

Killingi Maraton

Lördag den 9 juli går startskottet i Killingi för ett maraton som går på en grusväg genom ett naturskönt landskap vid Kaitumälven. De som springer helmaran får även njuta av Kaitumkapellet.

Minnen från Gällivare-Malmberget

Nu får du igen chans att se Axelssons, Greens, Risbergs, Moosbergs, Cafe Royal, Centrum - alla vackra hus i Gällivare som försvann. Bilderna från de rivna husen visas under sommaren i Centralskolans café. Malmbergets rivna hus visas i utställningshallen på biblioteket. Utställningarna är ett första steg att få fram fotografier från en tid som varit.

Linassvängen

I helgen deltog ca 200 cyklister längs linassvängen. Linassvängen är att i fager försommartid få cykla fram på bra vägar men också att sega sig upp för de jobbiga backarna vid Martinvaara, Vähävaara, Satter och Rautakoski. Men Linassvängen är också att njuta av medvinden längs E 10:an. Sen blev det även tid att äta renskav i Dokkas, fil i Ullatti och nypon-soppa i Hakkas.

Du åker i din egen takt och tar gärna en paus vid rastplatserna.

Foto: Örjan Fredriksson

Friska 1.5.3.1995
GÄLLIVARE
JUNIOR WORLD CHAMPIONSHIPS
NORDIC SKI

Det känns lite fel att tala om snö i dessa tider. Men det gäller att boka in dig för nästa års stora tävling i Gällivare. 1-5 mars 1985 kommer 600 aktiva och ledare till Dundret för att göra upp om Junior VM i längdåkning, backhoppning och nordisk kombination. Skidklubbarna är kända för sina välplanerade tävlingar, men nu bjuds det även på andra saker utanför skidspåren. I Gällivare centrum planeras det för invigning och prisutdelningar som kommer att ge färg i samhället. Det blir en vinterfestvecka som Kommunbladet kommer att berätta om i sina vinternummer.

Ansvarig utgivare: Ralph Forsberg

Redaktör: Lars Israelsson, Gällivare kommun
982 81 Gällivare tel 0970-18115

Produktion: MG Tryck AB, juni 1994 Gällivare